

ВСТУП

З метою реформування кримінального процесуального законодавства України відповідно до міжнародних стандартів у 2012 році було прийнято Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України), який впровадив у кримінальне провадження ряд правових механізмів, що є гарантіями забезпечення верховенства права та захисту прав людини. Однією із таких гарантій є інститут судового контролю у досудовому провадженні, який відповідно до чинного КПК України істотно інституціонально та процедурно розширено, зокрема, шляхом впровадження такого суб'єкта, як слідчий суддя, та надання йому широкого кола повноважень у досудовому розслідуванні. Ці повноваження не є систематизованими у кримінальному процесуальному законодавстві, а процесуальний порядок їх реалізації є диверсифікованим. Наслідком цього є неуніфікованість судової практики, існування різних підходів до реалізації повноважень слідчого судді. Слід відзначити, що законодавець гарантує учасникам кримінального провадження право на правову допомогу, у тому числі у судово-контрольних провадженнях у досудовому розслідуванні. Проте участь адвоката (захисника, представника) при реалізації повноважень слідчого судді у досудовому розслідуванні у цьому контексті чітко у законодавстві не визначена. Це негативно впливає на ефективність захисту та представництва при здійсненні адвокатської діяльності у судово-контрольних провадженнях у досудовому розслідуванні. Саме тому під час підготовки фахівців актуалізується подальше формування компетентностей щодо процесуальних особливостей участі адвоката при здійсненні судового контролю в досудовому розслідуванні.

Метою курсу є надання уявлення про актуальні проблеми нормативної регламентації судового контролю у досудовому розслідуванні, практику застосування положень КПК України при реалізації

повноважень слідчого судді, практику захисту та представництва при здійсненні судового контролю у досудовому розслідуванні, виробити навички складання процесуальних документів захисту та представництва при здійсненні судового контролю у досудовому розслідуванні, оцінки процесуальних документів.

Після успішного завершення цього курсу здобувач вищої освіти буде спроможний: впорядкувати знання щодо нормативно-правової регламентації повноважень слідчого судді, прав адвоката-захисника та адвоката-представника при здійсненні судового контролю у досудовому розслідуванні; використати отримані знання для виділення проблем реалізації положень кримінального процесуального законодавства у судовій практиці та адвокатській діяльності при здійсненні судового контролю у досудовому розслідуванні; узагальнити судову практику з окремих питань здійснення судового контролю у досудовому розслідуванні; застосувати отримані знання для вирішення практичних завдань захисту та представництва при здійсненні судового контролю у досудовому розслідуванні, формулювання пропозицій для вирішення проблем реалізації положень кримінального процесуального законодавства у сфері при здійсненні судового контролю у досудовому розслідуванні; формувати навички складання процесуальних документів захисту та представництва при здійсненні судового контролю у досудовому розслідуванні.

Даний курс тематично поділено на шість блоків, а саме: інститут судового контролю в досудовому провадженні, адвокат у судово-контрольному провадженні в досудовому розслідуванні; участь адвоката при реалізації повноважень слідчого судді, пов'язаних зі збиранням доказів; участь адвоката при реалізації повноважень слідчого судді з застосування заходів забезпечення кримінального провадження; участь адвоката при розгляді слідчим суддею скарг та відводів; участь адвоката при реалізації інших повноважень слідчого судді; оскарження дій та рішень слідчого судді. В навчально-практичному компендіумі надається стисла характеристика тем курсу для орієнтування здобувачів вищої освіти в процесі навчання.

Додатком до навчального контенту є коментар до Глави 26 КПК України, підготовлений І.В. Гловюк.

Цей компендіум є доповненим виданням навчально-методичного посібника 2017 р., підготовленого для викладання цього курсу у Національному університеті «Одеська юридична академія» (Адвокат при здійсненні судового контролю в досудовому розслідуванні: навчально-методичний посібник / уклад.: І.В. Гловюк, Т.В. Лукашкіна, М.М. Стоянов, О.В. Малахова. Одеса: Юридична література, 2018. 204 с.). Уточнений та доповнений текст підготовлено на основі наукових, навчальних та практичних напрацювань та публікацій (на які зроблено посилання та які вказано у переліку джерел) І.В. Гловюк, Т.В. Лукашкіної, М.М. Стоянова, О.В. Малахової.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

ДЖЕРЕЛА ДО УСІХ ТЕМ ТА ЗАНЯТЬ

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_004.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

4. Дубівка І.В. Діяльність адвоката в стадії досудового розслідування: дис. ... к.ю.н. : 12.00.09. Київ, 2017. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1937/3/%d0%94%d0%b8%d1%81%d0%b5%d1%80%d1%82_%d0%94%d1%83%d0%b1%d1%96%d0%b2%d0%ba%d0%b0_2017.pdf.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України: постатейна систематизація окремих правових позицій Верховного Суду / наук. ред.: І.В. Гловюк, М.І. Пашковський, Д.В. Пономаренко; (уклад.: О.Є. Блащук, І.В. Гловюк, В.П. Кедик, М.І. Пашковський, Д.В. Пономаренко, О.С. Троян). Одеса, 2019.

6. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. Т. 1 / О.М. Бандурка, Є.М. Блажівський, Є.П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012.

7. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За заг. ред. С.В. Ківалова, С.М. Міщенко, В.Ю. Захарченка. Х.: Одісей, 2013.

8. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За заг. ред. В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. К.: Юстініан, 2012.

9. Лобойко Л.М. Банчук О.А. Кримінальний процес: навчальний посібник. К.: Ваїте, 2014.
10. Михайленко В.В. Реалізація засади верховенства права у кримінальному провадженні: монографія. К.: Паливода А.В., 2019.
11. Настільна книга професійного судді (кримінальне провадження) / Н.О. Марчук, В.В. Касько, Р.О. Куйбіда, М.І. Хавронюк та ін./за ред. Н.О. Марчук. – К.: «Арт-Дизайн», 2015.
12. Науково-практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 року / За ред. О.А. Банчука, Р.О. Куйбіди, М.І. Хавронюка. Х.: Фактор, 2013.
13. Несінов О.М. Складові успіху у кримінальному процесі : наук.-практ. посіб.; 2-ге видання. К. : Норма права, 2020.
14. Огляд практики ЄСПЛ за 2019 рік. Т. Анцупова, Р. Бабанли, О. Дроздов, О. Дроздова. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/publications/Ogljad_ESPL_2019.pdf.
15. Огляд практики Європейського суду з прав людини за I півріччя 2020 року / О. Дроздов, Р. Бабанли, О. Дроздова, О. Тарасенко. URL: <https://www.echr.com.ua/wp-content/uploads/2020/08/ogliad-rishen-espl-2020-1.pdf>.
16. Повноваження слідчого судді: навчально-методичний посібник / І.В. Гловюк, М.М. Стоянов, О.В. Малахова, В.А. Завтур, І.П. Зінковський. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020.
17. Пономаренко Д.В. Тактичні питання захисту в кримінальному провадженні: [практ. посіб.]. Вид. 2-ге, допов. та перероб. Одеса : Фенікс, 2018. (Серія «Бібліотека адвоката Пономаренка»). Кн. 1. – 2018.
18. Правові позиції Європейського суду з прав людини: аналітичний огляд / О.М. Дроздов, О.В. Дроздова; за заг. ред. О.М. Дроздова, М.С. Ковтун, В.І. Ковтуна. Харків: Видавничий будинок «Фактор», 2018.

Тема 1.
**ІНСТИТУТ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ
В ДОСУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ.
АДВОКАТ У СУДОВО-КОНТРОЛЬНОМУ
ПРОВАДЖЕННІ В ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ**

Мета вивчення

Метою вивчення є систематизація знань щодо повноважень слідчого судді та практики їх реалізації, прав адвоката-захисника та адвоката-представника при здійсненні судового контролю у досудовому розслідуванні.

Результати навчання

Після лекції здобувач вищої освіти буде (спроможний):

- 1) продемонструвати знання щодо повноважень слідчого судді у досудовому розслідуванні, практики їх реалізації,
- 2) продемонструвати знання щодо прав адвоката-захисника та адвоката-представника при здійсненні судового контролю у досудовому розслідуванні.

Література

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року URL:http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_004.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
4. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затверджена Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України 16.11.2012

№ 114/1042/516/1199/936/1687/5/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

5. *Витяг з узагальнення «Про практику вирішення слідчими суддями питань, пов'язаних із слідчими (розшуковими) діями»* URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/vrr00205?an=70>.
6. *Узагальнення судової практики забезпечення права на захист у кримінальному провадженні (витяг)* URL: [https://protocol.ua/ua/vssu_uzagalnennya_sudovoi_praktiki_pro_zabezpechennya_prava_na_zahist_u_kriminalnomu_provadzenni_\(vityag\)](https://protocol.ua/ua/vssu_uzagalnennya_sudovoi_praktiki_pro_zabezpechennya_prava_na_zahist_u_kriminalnomu_provadzenni_(vityag)).
7. *Узагальнення судової практики щодо розгляду слідчим суддею клопотань про надання дозволу на проведення обшуку житла чи іншого володіння особи (витяг)* URL: https://zib.com.ua/ua/print/98587-uzagalnennya_praktiki_rozglyadu_slidchimi_suddyami_klopotan.html.
8. *Узагальнення «Про практику розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування»* URL: https://protocol.ua/ua/vssu_uzagalnennya_pro_praktiku_rozglyadu_skarg_na_rishennya_dii_chi_bezdiyalnist_organiv_dosudovogo_rozsliduvannya.
9. *Аленін Ю.П. Досудове розслідування : навч.-метод. посіб. [Електронний ресурс] / Ю.П. Аленін, А.І. Аркуша, І.В. Гловюк, В.К. Волошина, О.В. Малахова, О.О. Торбас. Одеса, 2020. 141 с. Режим доступу: dspace.onu.edu.ua/handle/11300/12565. DOI: 10.32837/11300.12565.*
10. *Гловюк І.В. Деякі питання підсудності клопотань слідчих ДБР про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій. URL: <https://barristers.org.ua/news/tezy-iryuny-glovyuk-doktora-yurydychnyh-nauk-dotsenta-advokata-naukovogo-radnyka-ao-barristers-dlya-mizhnarodnoyi-naukovo-praktychnoyi-konferentsiyi-derzhavne-byuro-rozsliduvan-dosvidstanovlennya-21-s>.*
11. *Гловюк І., Малахова О. Проблемні питання здійснення захисту при продовженні строку досудового розслідування. Вісник НААУ. 2019. № 7–8(55). С. 25–28.*
12. *Гловюк І.В., Зінковський І.П. Проблемні питання підсудності клопотань тосовно заходів забезпечення кримінального провадження. Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : матер. постійно діючого наук.-практ. семінару (м. Харків, 26 жовт. 2018 р.) / редкол.: М.В. Членов (голов. ред.), А.М. Леженіна (заст. голов. ред.), О.В. Косьмін. Харків : Право, 2018. Вип. 10 (ювіл.). С. 34–38.*
13. *Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. Київ, 2015. 708 с.*

14. Завтур В.А. Особливості доказування при розгляді та вирішенні слідчим суддею та судом клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2018. 237 с.
15. Кримінальний процес : підручник / [О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін.]; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків : Право, 2018.
16. Кримінальний процесуальний кодекс України: постатейна систематизація окремих правових позицій Верховного Суду / наук. ред.: І.В. Гловюк, М.І. Пашковський, Д.В. Пономаренко; (уклад.: О.Є. Блащук, І.В. Гловюк, В.П. Кедик, М.І. Пашковський, Д.В. Пономаренко, О.С. Троян). Одеса, 2019.
17. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. Т. 1 / О.М. Бандурка, Є.М. Блажівський, Є.П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012.
18. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За заг. ред. С.В. Ківалова, С.М. Міщенко, В.Ю. Захарченка. Х.: Одіссеї, 2013.
19. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За заг. ред. В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. К.: Юстініан, 2012.
20. Лобойко А.М. Банчук О.А. Кримінальний процес: навчальний посібник. К.: Ваіте, 2014.
21. Настільна книга професійного судді (кримінальне провадження) / Н.О. Марчук, В.В. Касько, Р.О. Куйбіда, М.І. Хавронюк та ін./за ред. Н.О. Марчук. К.: «Арт-Дизайн», 2015.
22. Науково-практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 року / За ред. О.А. Банчука, Р.О. Куйбіди, М.І. Хавронюка. Х.: Фактор, 2013.
23. Оверчук С.В. Підсудність кримінальних проваджень слідчому судді // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2015. № 2(12). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15osvpss.pdf>.
24. Mohyla V. Jurisdiction issues of motions to conduct investigative (search) actions. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2019. № 4. Ч. 3. С. 137–142.

План

1. Слідчий суддя як суб'єкт кримінального провадження. Функціональна спрямованість діяльності слідчого судді.
2. Загальна характеристика та види повноважень слідчого судді.